

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

Cap. 26. De amandis iis, qui contrarij sunt humoris, aut à quibus læsi fuimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

apparens suavit, ne migraret, sed ex Præfulis aulteritate victoriarum, & excellentioris in cælo coronæ materiam caperet. Acquievit juvenis cognominis sui Patroni consilio & virtutibus meritisque auctior post aliquot annos ipso S. Joanni Baptistæ sacro die migravit in cælum. Christum ipsum tibi suavitorem adducam, qui rogatus à S. Gertrude, cur tam molestam Abbatissam & suis moribus toti monasterio onerosam præfecisset: respondit; ut quasdam Sanctimoniales, quas amabat, hac occasione ad robustas obedientiæ & patientiæ virtutes eveheret. Adducam & S. Ignatium, qui fratri coadjutori aliorum consuetudinem fugienti, quod ad iram facile concitaretur, suavit, ut potius aliorum confortium quæreret, ubi frequentem se vincendi materiam haberet; virtutes enim mansuetudinis, patientiæ, & fraternæ charitatis sine dimicatione non acquiri: ad sanitatem corporis tuendam duo requirebat Democritus, mel intus, & oleum foris, hoc est animi tranquillitatem, & palæstricam corporis exercitationem, quando athletæ oleo delibuti, hoc unum spectabant, ut luctando, adversariumque prosternendo superiores evaderent: quod ille ad corporis vires augendas, ego cum Aristotele, ad virtutem eximiam

comparandam requiro. Duos virtutis hostes præcipuos dicit esse Philosophus, nimiam quandam naturæ nostræ ad voluptatem propensionem, & difficultatis sese offerentis horrorem & fugam. Priori resistendum, cum posteriori decertandum usque dum vincas.

Senecæ aliquando amicus hanc quæstiunculam moverat: Quantum proficiam? & respondit: Quantum tentaveris; sive quantum tibi vim intuleris.

Itaque ut ad praxim veniamus, fortè meritò tibi suadere possem, ut cum Alexandrina Matrone feminam aliquam cum tuo humore valde pugnantem, aut famulum agrestem, & ad imperia durum jussaque exequenda parum idoneum in domum duceres, atque hac in parte non tam S. Catharinam Senensem, quæ quid simile fecit, quàm B. Ilidorum, qui omnes, alijs ob morum in-
5. Factum S. Ilidori laudabile
 temperantiam parum gratos, admittere ad suum contubernium, non tã ut eos tolerando, se vinceret, quàm ut illi ejus mansuetudine, & charitate vincerentur, & meliores evaderent; quod ferè semper assequabatur.

Habes fortassis in familia famulum aliquem tuis moribus parum consentaneum, nō vides in illo vitia, quæ gravem censuram merentur, sed quidquid sit, ob nescio quam

Jordanis de Saxonia. 4 c. 2.

Et Chri- sto.

Et S. Ignatio.

Apud Laertium.

4. Ethic. 4. Duo virtutis hostes, propensio ad

quam parum consentientem cum tuo genio agendi modum eum benignis oculis non aspicias, & primâ occasione domo emittere destinas: si te amas, rogo ne feceris: ne in eandem cum Timotheo Anachoreta calamitatem incidas: hic Abbati de fratre aliquo negligente querelas deponenti, & quid de illo faceret sciscitanti, consilium dedit, expelleret illum è cœnobio. quod factum est: sed ecce gravis Timotheum invadit tentatio, mens illi in tenebris, animus in mœrore, propemodum in desperatione: clamat ille, & lacrymis resperfus expansis ad cælum manibus ingeminat, Domine miserere mei: tum vox de cælo, quia durus fuisti in fratrem, eumque afflictionis suæ tempore despexisti, atque abigi voluisti; ideo etiam durum contra te cælum experiris. Ne ergo hunc famulum parum tibi gratum amandes, sed potiùs eum tibi à Deo donatum, ut virtutis exercendæ palæstram, ac victoriarum materiam aspice, & fac modò, quod quidem durum, sed postea fecisse semper voles. Ex antiquis illis eremi incolis Senex tranquillæ mentis, & virtutis reconditæ, passus erat per annos complures furem monachum, qui rapiebat clam, quæ habebat in cella: videbat hoc Senex, nec tamen hominem objurgabat; sed dicebat sibi: Credo

quòd opus habet; majoremque ipse laborem propterea, & abtinentiam à se exigebat: morti proximis, cum adessent fratres, conjecisset in furem oculis, rogavit ut propiùs accederet; apprehendensque manus ejus, & exosculans, dixit: Gratias ago istis manibus, frater, quia illæ mihi cælum aperient: ille verò ad hæc verba compunctus, virtutis studium repente, & animosè ingressus inter præstantiores monachos habitus est.

Neque mihi dixeris famulum, quem à te amari volo, præter cupiditatem & rusticitatem, ingratum præterea & beneficiorum immemorem prorsus esse ac propterea omni benevolentiæ & amore indignum: non enim arbitror te aliud in illo spectare, quam Christum, cujus imago est, quem suo loco tibi amandum ipse substituit, tantoque amorem tuum Christo gratiorè futurum, quanto minus in famuli indole & moribus reperis amabilitatis. Vide hujus rei egregiù in Eulogij Alexandrini facinore testimonium, Magni Sancti Antonij calculo probatum; rem fusiùs à Cronio S. Antonij interprete narratam compendio refero. Eulogius sæcularibus literis eruditus, immortalitatis amore rebus in pios usus divenditis, quantum honestæ sustentationi necessarium videbatur, sibi reservarat, quam

7.
Etiam ingrati paterer, quia Dei imaginem.

8.
Eulogij exemplo.

Q993 etiam

etiam cum infirmo aliquo, quem domi aleret, partiri cogitabat: opportunè ergo reperit in platea mendicum membris captum, elephantiasi laborantem, quem volentem, & latantem jumento impositum domum devexit, pedes lavit, lectulum stravit, cibum paravit, & in os ingessit, omniaque charitatis officia tanto affectu benevolentiaque exhibuit, ac si in illo Christum præsentem habuisset. Processit res bene annos quindecim, hinc humanitate & obsequiis, illinc gratiarum actione, & beneficij deprædicatione certantibus: sed ecce Dæmon constantiæ, perseverantiæque palmam infringere adorsus, ægroti animum utpote debiliorem invadit, odium, & quasdam furoris & insanæ faces contra Eulogium accendit, obsequia repudiat, verborum suavitatem pro convitiis habet, omnia fastidire, abjicere, & perhorrescere; denique velle ut in plateam reiectus pristino loco restituatur. Eulogius contra omni industriâ placare hominem, alios ad eum deliniendum adducere, omnem diligentiam & assiduitatem in eo juvando polliceri: sed frustra, jam cor hominis Dæmon pervicaciâ obsederat, & omnia remedia respuebat, donec de fratrum consilio ægrum navissimum secum ad Magnum Antonium adduxit, qui divinitus e-

doctus, cum coram magna hominum turba, quæ consilij petendi causâ advenerat, Eulogium de inconstantia reprehendisset, ad ægrum conversus: magno clamore; Elephantiace, inquit, cæno, & luto horride, nec terra digne, nec cælo, nõ desinis injuriam Deo verbis contumeliosis inferre? nescis eum, qui tibi ministrat, Christi vices gerere? Quomodo ausus es contra Christum talialoqui; nam propter Christum ille se talibus erga te obsequiis mancipavit, adeoque illum & simul Christum mordaci tuo sermone lacerasti: dimissis deinde cæteris, ad utrumque reversus, Ne quis veltrùm, inquit, filij, ab altero se separet, sed simul ad cellulam omni angore & rancore deposito remeate: brevî vos Deus ex hac vita evocabit, adeoque hæc ultimâ luctâ exerceri debuistis, ut brevî coronemini; ne ergo aliò migretis, ne si fortè Angelus veniens, vos in eo, quem dixi, loco invenire non possit, utrique coronis fraudemini: ita fecerunt, & Eulogius quidè quadragesimo post die, mendicus verò triduo post è vivis migravit.

§. 2.

Variae rationes, quibus ad amandum eos, à quibus læsi sumus, inducimur.

1. Ferendi inimici.
1. Ne injuria non condonata terrorem eliciat.

Rom. 17.
in Euzary.

2. Quia eadem manet mensura.

PRudenter attende, quid nocenti tibi apud Deum ista animi tui à proximo alienatio, pejori fortassis te loco constituit, quam sit ille, quem a quis oculis ferre non potes: ille fortè jam respuit, & cum Deo rediit in gratiam, tu è contrà ob mentis tuæ perverciam, eum à te alienasti: fac tamen non respuisse, tum de vobis duobus verum erit, quod dicit S. Ambrosius: *Vterque condemnatur, neuter absolvitur*: quàm multum boni pro re caduca & fugitiva deperdit! *Dum foris*, inquit Gregorius Magnus, *invidi esse cupimus, intus graviter ferimur, & dum parva foris defendimus, intus amittimus maxima*; quia *dum rem diligimus temporalem, veram amittimus dilectionem.*

Secundò attende, quod quotidie postules à Deo, quid aeternâ Dei lege sancitum sit, & ore Christi promulgatum, ut eâdem mensurâ te tractet Deus, quâ tu proximum, & si benignè & clementer, tu quoque à Deo benignè & clementer habearis: multis nunc peccatis obnoxius es, &

ut Gregorius Nazianzenus loquitur, *hac lutea massa plurimum aris alieni circumfere*; veniam ergo alienis peccatis tribue; ut tuis impetres misericordiam Deo nomine tui prabe, neminem unquam Deo prius aliquid erogasse pœnituit.

Orat ad Principem ut civibus ignoscere

Tertiò, Filius Dei esse potes, licetque tibi, inquit idem Sanctus, nullo labore divinitatem assequi, noli oblatam divinitatis occasionem amittere. Jubeat Dominus, inquit Hugo de S. Victore, charitatem usque ad inimicos extendi. Dic Domine quam mercedem dabis, si diligamus inimicos nostros? Ut sitis, inquit, filij Patris vestri, qui in cælis est; si amarum videtur, quod audienti jubetur, sit dulce, quod obedienti promittitur. Audite Christiani, audite filij Dei, ut paternam possideatis hæreditatem, non solum amicis, sed etiam inimicis impendite charitatem. S. Augustinus: *Grandis*, inquit, *est labor inimicos diligere, sed grande præmium: efficietis enim filium Dei, si te aliquis dives in hoc seculo vellet adoptivum filium facere, quomodo servires? & durissima, & aliquando etiam turpissima convitiâ sustineres? quod ergo ille sustinet propter temporalem substantiam, tu sustine propter aeternam.*

3. Quia condonando Filius Dei esse potes.
L. de anima c. 12.

Serm. 5. de S. Stephano.

Quartò, vide quem imitari, malis Christum, cum quo vis beatam aeternitatem agere, an dæmo-

4. Quia a-lias dæmonem imitatis,

dæmonem, cujus consortium apud inferos perhorrescis; ille in cruce injurias atrocissimas condonat, & mala ingentia ab eorum capitibus avertit: dæmon contra odio perpetuo contabescit. Moveat, inquit Nazianzenus, te exemplar tuum, fac Deum imiteris, non mundi Principem: egebis aliquando Dei misericordiâ, cum hujus mundi scena dissolvetur, tu modò condonando injuriam in istud tempus divinæ benevolentia præsidium tibi para, ne cû dæmonis sectatoribus fulmine maledicti sempiterni percussus percas. B. Wolstanus diu hominem ad fratris necem remittendam in omnes partes versaverat, cumque videret se nihil proficere, cum justâ indignatione motus coram frequenti concione dixit: Christus in Euangelio nobis enuntiat: *Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.* Constat ergo quòd si pacifici sunt filij Dei; discordantes sunt miseri, & filij diaboli: illi ergo, cujus filius es, te commendo, & trado te satanæ ad interitum carnis, ut spiritus salvus sit in die Domini: ille continuò à dæmone infestari, stridere dentibus spumas jacere, crinem rotâre, & in terram elidi. Miseratione commoti, qui aderant, rogant Sanctum, succurrat, & malum hospitem abigat: ille acquiescit & dæmonem jubet facessere; sed cûm

Horrendū
exemplū.

ille jam libere nondum necem condonare vellet, iterum jussu Præsulis à dæmone invaditur, & torquetur; iterumque ad populi preces liberatur: sed cûm nec tum quidem parcere vellet; tertio satanæ traditur, donec membris omnibus concussione labefactatis prope jam ageret animam; tum tandem pacem inivit, & inimico reconciliatus est, deinceps sanus & incolumis.

Quintò, ambo estis membra corporis Christi, & Deo dante futuri simul membra Ecclesiæ triumphantis. Cûm aliquod malum unum ex tuis membris invadit, an non illud præ reliquis foves, ungis, & contra minantem labem defendis? cur id ipsum hic non facis? *Humerus meus cum junctura sua cadat, & brachium meum cum ossibus suis conteratur, dicebat Job; malum sibi tam ingens inprecando potius, quàm mutua charitatis vinculum abrumpere: & tu tam contumaciter, in tui altero membro avulsione perseveras! A junctura humerus cadit, inquit S. Gregorius, cûm aliquid adversitatis animus ferre non valens fraternam concordiam relinquit: & brachium conteritur, quia operatio nostra solvitur, nisi per charitatis vinculum patientia conservetur: sua enim bona perdit operari, qui aliena mala renuit perpeti.*

Sextò mille talentorum Deo debi-

5. Quo
terque
jubem
corporis
membra.
cap. 31.

6. Quia & tu multa Deo debes.

debitor es, quin aliquam injuriam proximo remittis, ut tam immensi debiti summa deleatur: quantum hic, quātū deinde in ignibus purgatorio pœnarū te manet; nisi aliis ignoscendo, tu quoq; apud Deū indulgentiam & remissionem invenias? B. Blonda ex tertio Ordine Servitarum, dum filij atrocissimam necem ignoscit, à Christo in filiam adoptari, & Matri cū Joanne commendari, ac virtutibus in vita, & miraculis post mortem illustrari meruit. B. Joannes Gualbertus dum obvio inimico, & veniam de genibus postulanti reconciliatur, erectumq; dignatur amplexu, à Christo Domino, dum ejus de cruce pendentis effigiem exosculatur, capitis inclinatione, approbationem meruit, novi quodammodo amoris osculum, quod cæterarum gratiarum, quibus de cælo locupletatus est, principium fuit. B. Stephanus Italus dum injurias pro beneficiis computat, eorumq; auctores amicorum habet loco, ante mortem à beatis genis miravoluptate perfunditur, & ab iisdem deinde triumphantis in modum inter muscos concentus devehitur in cælum.

Exemplū Gualberti

S. Greg. in Dial.

7. Quamdiu iram fove. pacem interiorē nō habes,

Septimò quādiu illam tuam animi alienationem foves, totus semper in felle & aceto ac amaritudine es, cælestis consolationis incapax: diceret enim tibi Deus,

teste Augustino: Plenus es aceto, ubi vis mel ponam? funde ut implearis? Sed quòd maximè cavere te oportet, est, ne à felle hujus vitæ, ad amaras illas fellis & absynthij portiones tibi apud inferos præparatas, & numquam exhaustas transire cogaris. Nobilis in Belgio fæmina mariti, filiorumq; neces Sanctorum virorum sollicitata sæpius precibus condonare nunquam voluit, nec S. Arnulphum cælestem vindictam minitantem audire; qui cū è domo illa vix pedem extulisset, con surgens de repente turbo eam à fundamentis subvertit, & miseram oppressit, omnibus domesticis, qui multi erant, illæsis.

Insignis punitio nolentis condonare. *Surgens in vita S. Arnulphi in Aug.*

Vt ergò alienationem averfionemq; animi erga aliquem tantam charitatis hostem pertinacissimum debelles, industrias ex Sanctis Patribus suggero: ac primò ut Augustinum audias, qui ad Profuturum scribens, monet non esse iram etiam bono prætextu facilè admittendam: *In hospitibus ignotis, inquit, recipiendis solemus dicere; multò melius esse malum hominem perpeti, quàm forsitan per ignorantiam excludi bonum, dum cavemus, ne recipiatur bonum: sed in assecibus animi contrà est: nam incomparabiliter melius est etiam ira juste pulsanti non aperire penetrabile cordis, quàm admittere, non facile cessuram, & per venturam de surculo ad tra-*

8. Industria ad condonandum.

1. Facilius iram excludere quàm admittam extrudere.

R r r b e m :

hem: audeat quippe imprudenter crescere citius, quam putatur; & non erubescit in tenebris, cum super eam sol occiderit: Ad alia si potes cogitationem diverte. Vir probus, ait Abbas Joseph apud Cassianum, tum temporis non presentem considerat statum, ut proferat ea quae suggerit animus exasperatus, sed vel recollit gratiam praeteritae charitatis, vel reformandae pacis reintegrationem mente prospicit, & dum se ad dulcedinem servat concordiae mox futurae, amaritudinem praesentium non sentit iurgiorum.

Coll. 17.
c. 18.

2.
Pete patientiam à Deo & voluntatem condonandi.

Secundò brevem aliquam precationem pro illo, qui injuriam intulit, ad Deum funde, & simul silentium ac patientiam efflagita: quod Hieronymus i. Paulam fecisse memorat: allabetur tum velut, quidam ros de caelo, qui bullientem animum refrigerabit.

Tertiò vide ne apud amicum de injuria accepta animum exoneret; pone custodiam ori tuo, imò cordi tuo, & si alius qui aliquid inaudit, prior ipse te interroget, aut se tibi condolere profiteatur; tu factum excusa, eleva, extenua: dic cum B. Francisco Borgia: Rectè ille à se factum existimat, zelus non est improbandus, majora peccatis meis debentur: si quid peccatum, veniam illi precor.

Quartò si occasio ferat, homi-

nem amicè saluta & alloquere. P. Petrus Faber nullum ad averfionem impediendam, aut tollendam, efficacius remedium reperisse se aiebat, quam congressum ejus, à quo averti te sentis, non fugere; sed quarere. Et è contrà S. Gregorius ad istas similitudines, & discordias fovendas & augendas nihil validius esse aiebat, quam in mutuis occurribus vultu terrificum, morosum silentium, oculos subtristes, & ad alia vagos. Dum accensus animus, inquit, à consuetà locutione restringitur, per accessum temporis penitus à proximi dilectione separatur, & acriores stimuli ad mentem veniunt, atq; in irati oculo festuca in irabem vertitur, dum ira in odium permutatur: unde bene ante nos quidam sapiens dixit: Cogitationes iracundiae, viperae sunt generationis, mentem commedunt matrem suam. 5. Cùm experiris. Hac in parte difficultatè, imitare B. Massèum, S. Francisci discipulum, qui cùm erga inimicos omnia amici exhiberet officia, sibi tamen non faciebat satis, quòd ea non obiret cum alacritate, & animi dulcedine; sed quasi violentè à se extorqueret, tamdiu orando apud Deum institit donec gratiam inimicos aegrè ac amicos cum omni suavitate complectendi impetraret.

4.
Inimicam saluta.

10 c. 20. lib